

BUTLLETÍ

DE LA

INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTORIA NATURAL

ANY 2.^{on}

BARCELONA, OCTUBRE DE 1902

NÚM. 13

Plantes notables dels voltants de Tarrassa

Fa poch dies que un dels meus antichs y més benvolguts deixebles, en Salvador Maluquer y Nicolau, me digué, ab son acostumat y sincer afecte: «Algun temps era vostè'l mestre qui'ns estimulava al conreu de les ciències naturals; mes avuy som nosaltres, els deixebles, que li preguem no s'oblidi de les seves aficions predilectes que despertaren en nostre cor jove tant intens entusiasme».

Confesso que'l record no podia ser més oportú y que la delicada advertència'm causà una impressió molt fonda. Causes poderoses, superiors a ma voluntat, obstacles inherents a la vida, pogueren momentaniament apartar-me de les meves habituals aficions científiques; mes, serenat l'esperit y restablerta la calma, té raó'l meu estimat amich, és hora de rependre la tasca y dedicar els moments que'ls devers professionals me deixin lliures, a l'estudi, sempre agradós, de les plantes. Al cap y a la fi, són més ignocentes y agradies que'ls homes.

Obeint, donchs, a n'aquest desig y sentiment d'anyorança, em proposo escriure algunes notes sobre plantes rares o notables dels voltants de Tarrassa, que, si a Déu plau, tindrè'l gust de remetre a l'INSTITUCIÓ CATALANA D'HISTORIA NATURAL pera correspondre al mateix temps a l'immerescuda atenció que'm dispensaren els seus fundadors, al nomenar-me *soci protector-honorari*.

Aquestes notes seran una ampliació de lo que, referent a n'aquesta localitat, vaig consignar en la Memoria *Flora del Vallès*, que, en la sessió del 23 de Janer de 1893, llegí en la Royal Academia de Ciències y Arts de Barcelona. Que no's fixi

aquest entusiasta estol de joves naturalistes en l'insignificància dels treballs que'ls envio, sinó en la bona voluntat de l'autor, desitjós de contribuir un poch a n'el foment d'uns estudis tant preferits a l'extranger com desatesos y oblidats entre nosaltres.

○ *Adonis æstivalis*, L. Citat per Bolós a Olot, per Cuní a Sant Miquel del Fay, y per Graells a Caldes de Montbuy. Se troba alguna vegada a les hortes de Tarrassa. Maig-Juny.

○ *Adonis flammea*, Jacq.; β *abortiva*, D. C. Terraplè de l'estació d'Olesa de Montserrat. Maig de 1895. El tipo's troba en diferents punts de Catalunya, mes la varietat no s'havia citat encara.

○ *Ranunculus parviflorus*, L. Trobat per mi a Mollet y referit a poch's punts de Catalunya. Poden recullir-se'n bons exemplars a l'Ubach, junt a la font de la *Portella*.

○ *Ranunculus muricatus*, L. Solament trobat en els voltants de Barcelona per Costa y Colmeiro, y al Cap de Creus per Vayreda. Pot recullir-se junt al Guitart y també en els camps de Montcada. Abril-Maig.

○ *Delphinium Loscosii*, Costa. Referit a Catalunya occidental y a l'Aragó. Se troba en el cim de Sant Llorenç del Munt. Juny.

○ *Papaver setigerum*, D. C. Vivia a les vinyes, avuy erms, pròximes a la Pineda; actualment, en el terraplè de l'estació d'Olesa y vores de la via fèrrea, junt a Montcada. En Costa la trobà a la riera de Rubí, aon la crech molt probable. Maig.

○ *Sinapis alba*, L. Recullida solament a Castellfollit d'Olot per Vayreda. Se troba rarament en els horts de Tarrassa. Maig.

○ *Sinapis hispida*, Schousb. No citada encara a Catalunya, visqué, durant molts anys, en el jardí botànich del *Reyal Colegi*, tal volta importada. Maig.

○ *Eruca vesicaria*, Cav. Aquesta planta, sèns dubte importada d'Aragó, la descobrí l'any passat a un camp pròxim a la Farinera. Maig.

○ *Diploxys viminea*, D. C. Senyalat en el pla de Barcelona per Trèmols, y a Olot y Torelló per Costa. És comú a les vinyes compreses entre Rubí y Valldorein, durant la primavera y bona part de l'estiu.

○ *Sisymbrium Sophia*, L. Propi de la regió pirenaica. Se troba rarissimament a les hortes de Tarrassa. Juny.

○ *Sisymbrium hirsutum*, Lag. (*S. Lagascae* Amo. var. β . *hirsu-*

tum Coss.). Comú als voltants de Lleida, y alguna vegada aquí, probablement importat junt a la via fèrrea. Maig-Juny.

Arabis auriculata, Lam. Sant Llorenç del Munt, prop la font del *Sahuch*. Solament havia sigut trobada a la Vall d'Aràn y Port d'Horta. Juny.

Arabis ciliata, Koch.; β . *hirsuta*, K. A n'aquesta especie, únicament trobada a la regió alta de Catalunya, semblaven pertànyer uns exemplars bastant passats, que trobí a primers de Juliol, ab l'anterior.

Cardamine impatiens, L. Propia de la regió superior. Viu també a la vessant nord de Sant Llorenç, prop les runes de *Santa Agnès*. Juny.

Hutchinsia procumbens, Desv. Solament citada per Costa, en els voltants de Barcelona. Fa molts anys que viu al carrer de la Rasa d'aquesta ciutat, seguint l'aresta resultant de l'intersecció de l'acera ab la muralla, sèns que les reparacions de que abdós han sigut objecte l'hagin feta desaparèixer.

Fumana lævipes, Spach. Sant Miquel del Fay, y sobre tot a les *Foradades* (serra de l'Ubach). Únicament s'havia recullit per les immediacions de Barcelona. Maig-Juny.

Viola alba, Bess. No més la citen Masferrer a Vich, y Vayreda a Les Guilleries. Se troba en el torrent de *Can Font de Gayà*. Mars.

Viola sciaphila, Koch.; var. *glabescens*, Focke. Planta nova per Espanya. Recullida per mi fa alguns anys, junt al camí de l'Ubach, a La Portella. Barrejada ab ses congèneres *hirta*, *odorata*, *Ririniana*, *Reichembachiana* y *Wilkomini*, la remeti a l'eminent botànich D. Carles Pau, de Segorbe, qui, creyent-la especie nova, tingué la galanteria de dedicar-me-la ab el nom de *V. Cadevallí*, consignant els caràcters que la distingien de les demés especies. Mes un detingut estudi comparatiu demostrà a mon amich que's tractava de la *V. sciaphila*, com jo havia cregut desde un principi. Abril.

Viola Riviniana, Rehb. *V. silvatica*, Fries. (var. *B. macrantha*). Boscos pròxims a Tarrassa. Abril.

Viola Reichembachiana, Jord. (var. *micrantha*, de la silvatica). Ubach, Sant Llorenç del Munt. Abril.

Viola Willkommi, Roem. No solament a Montserrat, aon la descobrí Willkom, sinó que també en els boscos del Cairat, Guitart, Ubach y altres al noroest de Tarrassa. Se distingeix

tot seguit de les altres per ses flors més grosses y vermelles, ab l'esperó blanch. A l'Ubach vaig recullir un exemplar, que era un magnífich model de *piloria*, puix tenia esperonats tots cinch pètals. Abril.

Silene crassicaulis, Wk. et Costa. Descoberta per aquests botànichs a Montserrat, y posteriorment en algun altre punt de Catalunya. Vaig trobar-la l'any 1881 junt a la font de la *Pola*. Juny.

Silene viridiflora, L. (non auct. hisp.). Planta nova per Espanya, puix si bé la citen alguns autors espanyols, se veu clarament que la confongueren ab la *S. nutans*, L., de la que n'és molt aff. Moltes vegades havia passat pel seti aon vaig descobrir-la; mes com obre ses flors cap al vespre, no havia sapigut distingir-la, cosa que'm fou molt fàcil al visitar aquell lloch un dia quan s'enfosquia. Torrent de la *Xuriguera*, prop del punt aon s'està aixecant la paret del *Pantano*, ab motiu de quals obres és possible que desapareixi. Juny.

Melandrium macrocarpum, Wilk. Torrents de l'Ubach, Sant Llorenç del Munt y bastant extès per Catalunya, mes confós pels autors catalans ab la *Lychnis dioica*, D. C., o *M. pratense*, Rehb. Maig-Juliol.

Dianthus multiceps, Costa. (D. *Costæ* Wilk.). Aquesta interessant especie, descoberta per Costa a Montserrat y Manresa l'any 1855, se troba també a Sant Llorenç y a l'Ubach. Juliol.

Mœringia trinervia, Clair. Tinguda per rara a Catalunya, abunda, junt ab la *M. pentandra*, als boscos del Guitart. Abril-Juny.

Cerastium brachypetalum, Desp. Referida per Comp. a Sant Llorenç de Cerdans y a Ntra. Sra. del Mont per Vayreda; n'he recullit alguns exemplars a la font de la *Portella*. Maig.

Spergula pentandra, L. Unicament citada a la provincia de Girona, pot recullir-se a les picarres silúriques de les vinyes de Can Carbonell. Mars.

Malva egarensis, Cad. *M. fastigiata* × *moschata*.

A *M. fastigiata*, Cav., *foliis 3-5 fidis non lobatis, et calyculi foliolis augustioribus*, differt.; a *M. moschata*, L., *segmentis foliorum non laciniatis et floribus majoribus*, differt. Se produí en el jardí botànich pel crusament de les dugues especies expressades, procedents d'Olot y Ribes respectivament. Esté-

ril com la majoria dels híbrids, no's reproduí per llevor, morint al cap de tres anys.

Geranium nodosum, L. Referit únicament a la regió superior de Catalunya, no dubto pas que ho era un exemplar que recullí, fa molts anys, a la font de la *Cirera*, sèns que l'hagi tornat a trobar. Maig.

Rhamnus Cadevalli, Pau, sp. nova.

Frutex floribus hermafroditis tetrandris, viridibus, 1-3 singulis foliorum, axillis fasciculatis; pedunculis altero laciniis calyculi longioribus; calyce urceolato, laciniis obtusiusculis triangularibus, trinerviis; petalis capillaribus, minutis aut nullis; staminibus parvis et filamentis petalo connectis. Fructu obovato, maturitate nigro. Seminibus flavescens, ovoideo-trigonis, sulco dorsali aperto. Foliis alternis, deciduis, petiolatis ovato-acuminatis, rotundatis aut subreniformibus basi, serratis, glanduloso-subciliatis, 3-4 nervis prominentibus utriusque rachide, quamplurimis venis non prominentibus anastomosatis, petiolo et nervis subvillosis; stipulis linearibus, caducis et ciliatis. Caulibus erectis ramosis, non spinescentibus, glabris.

In nemorosis montis Sancti Laurentii nuncupati, in valle vulgo dicta Santa Ignés. Floret Majo et Junio.

L'únich exemplar trobat fins avuy en dita montanya ha sigut posteriorment bastant mutilat pels pilers al fer carbó, no gaire lluny de la soca.

DOCTOR JOAN CADEVALL

Tarrassa, Mars de 1902.

(Continuará)

Una excursió científica a la Serra Nevada

(Continuació)

Per les estretes valls y vores dels rius que de la serra devallen, creix espessa y ufana l'herba, que, segada a temps y seca, serveix d'aliment als remats mentres no poden sortir a pasturar.